

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку систем
накопичення енергії та торгівлі на електронних аукціонах

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Законі України «Про ринок електричної енергії» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312):

1) у частині першій статті 1:

пункт 11 після слів «технічних засобів» доповнити словами «за виключенням діяльності з накопичення енергії»;

пункт 17 після слів «поза організованими сегментами ринку,» доповнити словами та знаком «у тому числі і на електронному аукціоні,»;

доповнити новим пунктом 29-1 такого змісту:

«29-1) електронний аукціон з купівлі-продажу електричної енергії - аукціон, який проводиться за допомогою програмного забезпечення організатора такого аукціону;»;

пункт 32 після слів «електричної енергії» доповнити словами «чи накопичення енергії»;

пункт 54 викласти в такій редакції:

«54) оператор ринку - юридична особа, яка забезпечує функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку та організацію купівлі-продажу електричної енергії на цих ринках, а також має право організовувати та проводити електронні аукціони з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами;»;

доповнити новим пунктом 57-1 такого змісту:

«57-1) організатор електронного аукціону - суб'єкт господарювання, який забезпечує організацію та проведення аукціонів з продажу електричної енергії;»;

пункт 95-1 після слів «система накопичення енергії» додати слова та знаки «(далі – СНЕ)»;

пункт 96 після слів «гарантований покупець» доповнити словами та знаком «,оператор системи накопичення енергії»;

доповнити трьома новими пунктами такого змісту:

«98) оператор системи накопичення енергії (оператор СНЕ) - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, або юридична особа, яка здійснює діяльність з накопичення енергії;

99) накопичення енергії – відкладення кінцевого використання електричної енергії до моменту, пізнішого у часі за той, коли її було вироблено, або перетворення електричної енергії у таку форму енергії, яка може бути збережена, зберігання такої енергії та подальше перетворення такої енергії в електричну енергію, з метою її відпуску в систему передачі або систему розподілу або в мережі електростанції або мережі споживача, або використання її як іншого енергоносія;

100) повністю інтегровані елементи мережі - елементи мережі, які інтегровано у систему передачі чи систему розподілу, у тому числі система накопичення енергії, та які використовують виключно для забезпечення безпечного та надійного функціонування відповідної системи передачі чи системи розподілу і не використовують в нормальних режимах для регулювання частоти та активної потужності (балансування) або для врегулювання системних обмежень;

2) у статті 8:

частину першу після слова «споживачу» доповнити словами та знаком «накопичення енергії»;

частину другу після слова «споживачу» доповнити словами та знаком «накопичення енергії»;

частину третю після слова «споживачу» доповнити словами та знаком «накопичення енергії»;

3) частину першу статті 30 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Виробник має право використовувати систему накопичення енергії у місці здійснення ліцензованої діяльності без отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з накопичення енергії, якщо, в будь-який момент у часі потужність з якою здійснюється відпуск електричної енергії не перевищує встановлену потужність електроустановок такого виробника відповідно до ліцензії на провадження господарської діяльності з виробництва електричної енергії.»;

4) після статті 30 доповнити розділом IV⁻¹ та статтею 30¹ такого змісту:

«IV⁻¹ НАКОПИЧЕННЯ ЕНЕРГІЇ

Стаття 30¹. Права та обов'язки оператора системи накопичення енергії.

1. Діяльність оператора СНЕ підлягає ліцензуванню, якщо величина встановленої потужності СНЕ такого оператора перевищує граничний показник, визначений у відповідних ліцензійних умовах, затверджених Регулятором.

2. Оператору СНЕ забороняється здійснювати діяльність з передачі або розподілу електричної енергії, виконання функцій оператора ринку та гарантованого покупця, крім випадків, передбачених цим Законом.

3. Оператор СНЕ здійснює купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії та/або надає послуги з балансування чи допоміжні послуги відповідно до положень цього Закону, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

4. Оператор СНЕ має право:

1) здійснювати купівлю-продаж електричної енергії на ринку електричної енергії, в тому числі, для здійснення експорту або імпорту електричної енергії;

2) своєчасно та у повному обсязі отримувати кошти за продану ним електричну енергію відповідно до укладених договорів на ринку електричної енергії, за допоміжні послуги та послуги з балансування;

3) отримувати доступ до системи передачі та систем розподілу на справедливих, недискримінаційних і прозорих засадах у разі дотримання відповідних вимог кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу;

4) отримувати доступ до інформації щодо діяльності на ринку електричної енергії у порядку та обсягах, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії.

5. Оператор СНЕ має інші права, передбачені законодавством.

6. Оператор СНЕ зобов'язаний:

1) дотримуватися ліцензійних умов провадження господарської діяльності оператора СНЕ, інших нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

2) надавати повідомлення про договірні обсяги купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, в тому числі, імпортованої та експортованої електричної енергії, у порядку, визначеному правилами ринку;

3) складати добові графіки електричної енергії згідно з обсягами купленої та проданої електричної енергії та надавати їх оператору системи передачі відповідно до правил ринку;

4) виконувати акцептовані оператором системи передачі добові графіки електричної енергії;

5) у разі невиконання ним акцептованих оператором системи передачі погодинних графіків електричної енергії, нести фінансову відповідальність за небаланси електричної енергії за цінами, визначеними відповідно до правил ринку;

6) своєчасно та в повному обсязі сплачувати кошти за електричну енергію, куплену на ринку електричної енергії, та за послуги, що надаються на ринку електричної енергії;

7) надавати Регулятору інформацію, необхідну для здійснення ним функцій і повноважень, встановлених законодавством;

8) надавати учасникам ринку інформацію, необхідну для виконання ними їхніх функцій на ринку електричної енергії в обсягах та порядку, визначених правилами ринку, правилами ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, кодексом системи передачі, кодексом систем розподілу, кодексом комерційного обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють функціонування ринку електричної енергії;

9) забезпечити окремий облік електричної енергії (незалежний від виробництва та споживання), перетікання якої здійснено до/з СНЕ, з фіксацією даних.

7. Оператор СНЕ із встановленою потужністю, яка перевищує граничну величину встановленої потужності, визначеної ліцензійними умовами діяльності оператора СНЕ, у разі наміру вивести з експлуатації СНЕ (повністю або частину), зобов'язаний не пізніше, ніж за 90 календарних днів повідомити про це Регулятора та оператора системи передачі або оператора відповідної системи розподілу, до якої таку СНЕ було приєднано.

8. З метою стимулювання розвитку СНЕ в Україні оператори СНЕ, які ввели в експлуатацію СНЕ починаючи з 01.10.2021 року, звільняються від сплати за послуги з передачі електричної енергії, розподілу електричної енергії, диспетчерського (оперативно-технологічного) управління за обсяги спожитої та відпущеної такими СНЕ електричної енергії.»

5) у частині другій статті 32 після слів «трейдерську діяльність» доповнити словами та знаками «, а також діяльність з накопичення енергії, крім випадків, передбачених цим Законом»;

6) у статті 33 після частини 9 доповнити трьома новими частинами такого змісту:

«10. Оператор системи передачі не має права володіти, будувати та експлуатувати системи накопичення енергії, крім випадків, передбачених цим Законом.

11. Оператор системи передачі має право володіти, будувати, управляти та експлуатувати СНЕ у випадках:

- коли вони є повністю інтегрованими компонентами мережі і Регулятор надав на це свою згоду, або

- у разі дотримання всіх разом наступних умов:

а) інші учасники ринку виявилися неспроможними надати ці послуги за обґрунтованою вартістю та своєчасно;

- б) такі системи накопичення енергії необхідні оператору системи передачі для виконання своїх зобов'язань щодо ефективної, надійної та безпечної роботи системи передачі, і вони не використовуються для купівлі та/або продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, надання послуг з балансування та допоміжних послуг;
- в) Регулятор підтвердив необхідність надання такого права, виконав попередню перевірку умов тендерної процедури, та надав щодо неї свою згоду.

Регулятор має розробити та затвердити керівні принципи чи типові положення про закупівлі, аби допомогти оператору системи передачі забезпечити справедливую тендерну процедуру.

12. Рішення про надання згоди на надання права оператору системи передачі володіти, будувати, управляти та експлуатувати СНЕ має бути повідомлено Регулятором Секретаріату Енергетичного Співтовариства разом із відповідною інформацією про запит оператора системи передачі та причини необхідності надання такого права.

13. Оператор системи передачі має право використовувати власні СНЕ виключно коли система передачі знаходиться у передаварійному режимі, аварійному режимі, режимі системної аварії або режимі відновлення , визначених Кодексом системи передачі.

Оператор системи передачі здійснює диспетчерське управління системами накопичення енергії у порядку, передбаченому кодексом системи передачі.

Оператор системи передачі забезпечує окремий облік електричної енергії перетікання якої здійснено до та з системи накопичення енергії з фіксацією даних.»

7) у статті 46:

у пункті 4 частини першої після слів «розподіленої генерації» доповнити словами «та систем накопичення енергії»;

після пункту 7 доповнити трьома новими пунктами такого змісту:

«8. Оператор системи розподілу не має права володіти, будувати, управляти та експлуатувати СНЕ, крім випадків, передбачених цим Законом.

Оператор системи розподілу має право володіти, будувати, управляти та експлуатувати СНЕ у випадках:

- коли вони є повністю інтегрованими компонентами мережі і Регулятор надав на це свою згоду, або

- у разі дотримання всіх разом наступних умов:

- а) інші учасники ринку виявилися неспроможними надати ці послуги за обґрунтованою вартістю та своєчасно;
- б) такі системи або допоміжні послуги, що не пов'язані з регулюванням частоти, є необхідними оператору системи розподілу для виконання своїх зобов'язань згідно з цим Законом щодо ефективної, надійної та безпечної роботи системи розподілу, і вони не використовуються для купівлі чи продажу електричної енергії на ринку електричної енергії;
- в) Регулятор підтвердив необхідність надання такого права, виконав попередню перевірку умов тендерної процедури, та надав щодо неї свою згоду.

Регулятор має розробити та затвердити керівні принципи чи типові положення про закупівлі, аби допомогти операторам систем розподілу забезпечити справедливу тендерну процедуру.

9. Регулятор має забезпечувати на регулярній основі, або принаймні раз на п'ять років, проведення публічних консультацій щодо існуючих СНЕ з метою оцінки потенційної наявності та зацікавленості інших сторін в інвестуванні у такі системи. У разі якщо публічна консультація, за оцінкою Регулятора, вказує на те, що інші сторони є спроможними володіти, будувати, експлуатувати або управляти такими системами економічно вигідним чином, Регулятор повинен забезпечити поступове припинення діяльності оператора системи розподілу в цьому відношенні протягом 18 місяців. Як частина умов цієї процедури, Регулятор може дозволити оператору системи розподілу отримувати обґрунтовану компенсацію, зокрема, аби відшкодувати залишкову вартість своїх інвестицій у СНЕ.

10. Частина 9 цієї статті не застосовується до повністю інтегрованих компонентів мережі або до звичайного періоду амортизації нових СНЕ з остаточним рішенням про інвестиції до 1 липня 2021 року, за умови, що такі СНЕ:

- а) підключено до мережі не пізніше ніж за два роки після цього;
- б) інтегровані в систему розподілу;
- в) використовується лише для реактивного миттєвого відновлення безпеки мережі у випадку непередбачених обставин мережі, коли такий захід з відновлення починається негайно і закінчується, коли звичайна передиспетчеризація може вирішити проблему;
- г) не використовується для купівлі чи продажу електричної енергії на ринку електричної енергії, включаючи балансування.».

8) у частині першій статті 47 після слів «цієї статті» доповнити такими словами та знаками «, а також діяльність з накопичення енергії, крім випадків, передбачених цим Законом».

9) у частині третій статті 51:

додати новий пункт 4-1 такого змісту:

«4¹) має право організовувати та проводити електронні аукціони з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами;»;

додати новий пункт 8-1 такого змісту:

«8¹) надає учасникам ринку інформаційно-консультативні та організаційні послуги, пов'язані із функціонуванням ринку електричної енергії;»;

пункт 11 викласти в такій редакції:

«11) здійснює інші функції, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.».

10) у статті 51:

у частині четвертій слова «відповідної ліцензії» замінити словами «відповідних ліцензій»

частину шосту викласти в такій редакції:

«6. Фінансування діяльності оператора ринку здійснюється за рахунок учасників ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку відповідно до правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, а також за рахунок надання інформаційно-консультативних та організаційних послуг на ринку електричної енергії.»;

частину сьому викласти в такій редакції:

«7. Оператор ринку має інші повноваження, права та обов'язки, передбачені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.».

11) у статті 66:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Купівлю-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами здійснюють виробники, електропостачальники, оператор системи передачі, оператори систем розподілу, трейдери, гарантований покупець, оператори СНЕ та споживачі.

Купівля-продаж електричної енергії за двосторонніми договорами може здійснюватися на електронних аукціонах, які проводяться організаторами таких аукціонів.»;

Абзац перший частини другої викласти в такій редакції:

«2. Учасники ринку мають право вільно обирати організатора електронних аукціонів для участі у електронних аукціонах або контрагентів за двосторонніми договорами, укладати ці договори у формі та на умовах, що визначаються за домовленістю сторін або організаторами таких аукціонів з урахуванням таких обмежень.»;

пункт сьомий частини другої викласти в такій редакції:

«7) розрахунки за двосторонніми договорами здійснюються виключно у грошовій формі, у тому числі шляхом клірингу (нетінгу).».

12) перший абзац частини другої статті 68 викласти в такій редакції:

«2. Виробники зобов'язані надавати послуги з балансування в обсягах та випадках, визначених цим Законом та правилами ринку. Оператори СНЕ та споживачі мають право надавати послуги з балансування у порядку, визначеному правилами ринку.»;

13) у частині шостій статті 69 додати два нових абзаци такого змісту:

«Оператори СНЕ мають право надавати допоміжні послуги у порядку, визначеному правилами ринку.

Постачальник допоміжних послуг має відповідати вимогам правил ринку щодо надання допоміжних послуг.».

14) у статті 75:

в частині 1 після слів «в грошовій формі» доповнити словами та знаком «, у тому числі шляхом клірингу (нетінгу)»;

абзац 2 частини третьої викласти в такій редакції:

«Кошти з поточного рахунка із спеціальним режимом використання оператора ринку перераховуються в повному обсязі, в тому числі з врахуванням операцій клірингу (нетінгу) відповідно до правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку на:».

2. У Законі України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 51, ст.833):

1) абзац другий пункту 1 частини першої статті 2 після слів «електричної енергії» доповнити словами та знаком «, накопичення енергії».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування.

2. Центральним органам виконавчої влади впродовж трьох місяців привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

**Голова
Верховної Ради України**

Д. РАЗУМКОВ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Герус Андрій Михайлович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000C5032F00F9398300
Дійсний до: 13.04.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 17д9/1-2021/163644 від 19.05.2021

512566